

Løssalg kr 10,-

Tusen hjemposten

laget av Tusenhjemmet Bodø AS – Leselig for alle!

november 2013

«Politikk angår alle. Vi kan ikke velge bort politikk.»

Ressursgruppen på Tusenhjemmet ønsker alle ei trivelig adventstid og ei riktig god jul

Drømmen om å bli pensjonist..... s. 2

Folkemøte på Tusenhjemmet..... s. 3

Tørrfisker ut i verden..... s. 4

Folk og politikk..... s. 6

Høstens dialogkafé s. 7

Hva vil politikerne med Tusenhjemmet? s. 8

Ansvarlig for dette nummeret er:

Ressursgruppa,
Tusen hjemmet Bodø AS:

Judith Lundeng

Axel Edman

Anne Marie Berntsen

Agnete Tjærandsen

Jan Hagenes

Eli Helskog

Sara Johannesen

Jan Jacobsen

Rune Johnsen

Tove Johanna Fagertun

Gunnar Børstad – Redaktør

Tusen hjemmet

Prinsensgt. 130/124,

8005 Bodø

Telefon 755 25 966

www.tusen hjemmet.com

www.facebook.com/tusen hjemmet

Trykk: Forretningstrykk AS

Drømmen om å bli pensjonist

Tekst: Tove Johanna Fagertun – Foto: Gunnar Børstad

Hvilken pensjonistkultur har din bedrift? Gå av tidlig? Til tross for at pensjonisttilværelsen for en del oppleves stigmatiserende og mindre attraktiv enn først antatt, fortsetter nordmenn å drømme om en tidlig start på sitt liv som pensjonist.

Å stå lenge i jobb virker ikke særlig attraktivt for de fleste hvis de kan velge fritt. Mange har store planer om hva de vil oppleve som pensjonister. Selv om vi ikke ønsker å fortsette i jobb etter oppnådd pensjonistalder, er det fortsatt viktig å kunne bruke sin kompetanse. Samfunnet trenger pensjonistene og kompetansen. Mange har problemer med å finne sin plass som pensjonist. Vi forandrer oss gjennom de ulike rollene vi blir tildelt, og forventningene vi blir møtt med i samspill med andre.

I følge undersøkelser blant bedriftsledere og personalansvarlig så er de over 50 år av de som aldri oppfattes som den beste arbeidstakergruppen, og alltid regnes som den dårligste når det gjelder lærevne, omstillingsevne, kreativitet og produktivitet. Undertegnede befinner seg i denne aldersgruppen og kjenner seg rimelig provosert av en slik holdning. Aldring er forandring. Det er da påfallende hvor ofte aldri defineres som svekkelse og tilbakegang. Ifølge den danske gerontologen Henning Kirk som har vurdert 30 egenskaper hos eldre, så får sosial kompetanse, problemkompetanse, kreativitet, basisevner etc. høy skår. Den 58 år gamle kaptein Sullenberger hadde neppe klart å nødlande på Hudsonfloden og redde 155 menneskeliv da han var i 30 årene?

Eldre mennesker har på sin side gjennom et langt liv, bevisst og ubevisst, uttrykt og internalisert negative holdninger til aldring, og når stereotypene blir relevante for deres egen identitet som eldre, har de ikke fått mulighet til å skape en forsvarsmekanisme mot negative holdninger. Løsningen på dette blir ofte at man unngår å identifisere seg med eldre, samtidig som mange opplever at pensjonistrollen er diffus. Konsekvensene kan bli at pensjonisttilværelsen blir mindre attraktivt enn først antatt. Pensjonistene har frihet, men hva så? Hva bruke vi friheten til? Reise? Jobbe på hytta? Realisere seg selv? Ro og fred? Alt vel og bra, men hvis vi ikke brenner for noe, har mulighet til å bruke kompetansen vår, være med å utvikle samfunnet, hva står vi igjen med da? Å definere rollen som pensjonist handler også om å se hvordan en kan fortsette å bruke og utvikle sin kompetanse. Tusen hjemmet Bodø ønsker at pensjonistene skal fortsette å bruke sin kompetanse, være med å utvikle samfunnet politisk og sosialt, og jobbe med små og store prosjekter som gjør tilværelsen meningsfylt og spennende. Å brenne for noe, å engasjere seg i en sak er selve drivkraften i et hvert menneskes liv. Inspirasjon finner vi i mange miljø knyttet til kultur, kunst, politikk og teknologi.

Vellykket politisk folkemøte på Tusenhjemmet

Tekst og foto: Rune Johnsen

På Tusenhjemmet arrangeres det Dialogkafé to ganger hvert år. Dette er et samarbeid mellom Bodø Ungdomsråd (BUR) og Ressursgruppa på Tusenhjemmet.

På Dialogkaféen i april i år, ble det diskutert hvordan få ungdommen mer politisk bevisst, slik at de ville stemme ved Stortingsvalget. Det ble bestemt at BUR og Ressursgruppa skulle arrangere et politisk folkemøte i august. Hovedtemaet skulle være: «Hvilket samfunn og hvilken politikk ønsker du»? Politiske tema som miljø, samferdsel, skole, eldre og kultur skulle debatteres. Møtet skulle være åpent for alle, hvor ungdommen spesielt ble oppfordret til å møte.

Kunnskapsrikt fagpanel

De åtte største partiene i Bodø ble invitert til debatten. Et fagpanel, som skulle være ansvarlig for hver sitt fagområde. Tidligere NRK profil, Geir Helljesen, ble invitert til å være debattleder.

Han takket ja til oppdraget. Fagpanelet ble slik: Marius Mosås representerte ungdommen og skole. Kikkan Ech Hansen kulturdelen. Per Munkerud tok seg av samferdsel

Sara Johannesen representerte de eldre. Det politiske folkemøtet ble bestemt til 29. august.

De politiske partiene ble representerte med:

Astrid Olsen (SV), Eirik Sivertsen (Ap) Andreas Tymi Gabrielsen (Rødt), Arne Ivar Mikalsen (Venstre), Jon Tørset (Sp), Peter Eide Walseth (Krf), Allan Ellingsen (Frp) og Jonny Finstad (Høyre).

God deltagelse

Det møtte rundt 80 mennesker. Det gledelige var at hovedtyngden av de frammøtte var unge

mennesker. De politiske partiene svarte på spørsmål som var lagt opp til de forskjellige teamene. Fagpanelet fikk presentert hver sine fagområder og stilte spørsmål til partiene. På slutten av møtet fikk tre personer fra salen komme frem og stille personlig spørsmål til partiene.

Folkemøter har verdi

I etterkant av møtet kan man stille seg spørsmål om slike Folkemøter har noen verdi?

Til det er å si at med rammen og strukturen rundt møtet, som Geir Helljesen så dyktig gjennomførte, så er vår konklusjon at folkeopplysning bestandig er viktig. Skal vi oppnå noe, må vi opplyse gamle og unge slik at de blir interesserte og inspirerte.

Et solid politisk panel.

Møteleder Geir Helljesen.

Tørrfisk ut i verden

Tekst og foto: Gunnar Børstad

Tørrfisk ut i verden – skiftende markeder gjennom tusen år. Uten tørrfisk ville ikke nordlendingene overlevd.

Dette var temaet for professor Alf Ragnar Nielssen's engasjerende foredrag i regi av Pensjonistuniversitetet på Tusenhjemet den 5. november. En fullsatt Kultursal Lofoten fulgte foredraget med stor entusiasme.

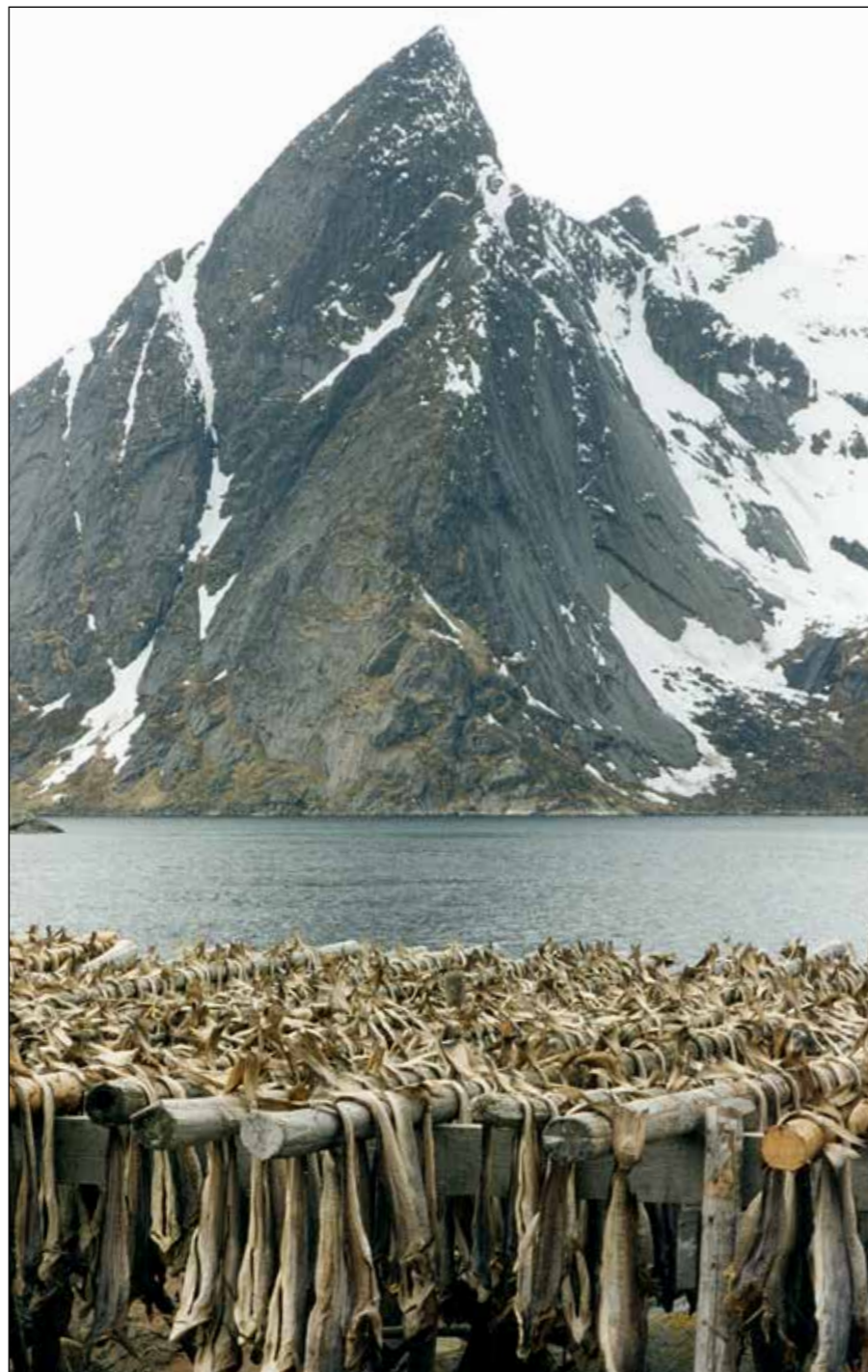
Innledningsvis refererte Nielssen til utsagn i Frank A. Jenssen's bok «Torsk» der forfatteren fremholder at vikingene var de første som tok med seg tørrfisk ut i Europa. De skulle angivelig bruke tørrfisk som handelsvare og skipsproviant. Dette strides imidlertid de lærde om. Vikingene hadde ikke overbygde båter som kunne beskytte tørrfisk mot sjøsprøyt. Kvaliteten på fisken kunne derved blitt ødelagt under sjøreisen og fått forringet verdi ved fremkomsten til England og Normandie, påpekte Nielssen.

Hvorom allting er, så har tørrfisk gjennom tusen år vært en av Norges aller viktigste eksportartikler. Det foreligger bl.a. et utsagn fra Stortinget i 1916 om at «Fiskeriene er, og vil forhaabentlig stedse og forblive Norges viktigste Guldgrube». Nielssen henviste til en myte om at «Uten tørrfisk ville ikke nordlendingene overlevd». Vi snakker om en tusenårig tradisjon der samfunnet og konjunktorene har vært tilpasset tørrfiskhandel. Tilpasningsevnen har utviklet seg over svært lang tid.

Eksporttall fra Bergen på 1300-tallet viser at tørrfisk sto for 80 % av Norges eksportverdi. 10 % var tran og «lyse», mens silda sto for kun 3 % den gangen.

På 1000-tallet skjedde en handelsrevolusjon i Nord-Europa. Byene ble etablert og det ble massehan-

del av bl.a. tørrfisk. Fase 1 var eksport, der England var det sentrale markedet. Danske korsfarere kom

Tørrfisk på hjell er en naturlig del av den nordnorske kystkultur.

til Bergen på 1100-tallet. Samtidig var Vågar i Lofoten sentral for tørrfiskproduksjon i Lofoten. Så kom den sagnomsuste Jektefarten fra Nord-Norge til Bergen i gang, og da startet eksporteventyret. Det lå store verdier i tørrfisk også den gang. Kirkekunsten i Norge vitner om stor rikdom, og det hevdes at gjenreisningen av Nidarosdomen etter brannen på 1300-tallet ble finansiert med basis i tørrfiskverdiene. I allefall hevder folk i Lofoten dette, og foredragsholderen fremholder med stolthet at han selv er lofoting.

Hanseatenes storhetstid

Fase 2 i eksporten av tørrfisk kom på 1300-1400-tallet da Østersjølandene tok ¾ av volumet. Dette var Hanseatenes storhetstid, og de fraktet tørrfisk ut fra Bryg-

gene i Bergen, som den gangen var Nordens største og viktigste by med sine 7000 innbyggere. Fase 3 kom på 1500-tallet der Hamburg, Bremen og Amsterdam sto for ¾ av markedet.

Pietro Querini

I 1432 strandet den italienske sjøfareren Pietro Querini på Røst med sitt mannskap etter et dramatisk forlis langt der sør. De ble møtt med stor gjestfrihet på øya og oppholdt seg der noen måneder. På hjemreisen, med bl.a. Nordlandsjekt til Bergen, fikk de med seg etter sigende 60 tørrfisk. Da de etter to års sjøreise kom hjem til Venezia, ble så tørrfisk (i følge Querini's beretninger) introdusert i Italia. På 1700-tallet sto Italia for 29 % av eksportmarkedet. Dette økte

til 46 % på 1800-tallet. I dag tar Italia mer enn 80 % av tørrfiskvolumet som eksporteres, og det har etter hvert utviklet seg et nært og gjensidig samarbeid mellom italienerne og tørrfiskprodusentene i Lofoten. Frem til oljerikdommen ble hentet opp av Nordsjøen var tørrfisk Norges viktigste eksportartikkel.

Viva Stoccafisso

Gjennom tørrfisk kan vi historisk sett trenge inn i hverdagsfolkets liv, så vel som i de store dramaene om kirke og stat. Tørrfisk handler om arbeid, slit, armod og rikdom, litteratur og kunst. Havet, skipsgleden og naturens overflod var vilkårene for den kulturen som vokste frem. «Viva Stoccafisso» sier italienerne. De elsker tørrfisk.

Antakelig ble gjenreisningen av Nidarosdomen finansiert med basis i tørrfiskverdiene, sa professor Alf Ragnar Nielssen.

Tidenes beste dialogkafé på Tusenhjemmet

Tekst og foto: Gunnar Børstad

Dialogkafé er et samarbeid mellom Ressursgruppen i Tusenhjemmet og Bodø Ungdomsråd. Det arrangeres to kaféer i året, én på våren i ungdommens regi og én på høsten i de eldres regi.

Det møtte 20 personer i Lofoten Kultursal den 30. oktober. Til stede var: Eldrerådet, Fylkeskommunen, beboere i Tusenhjemmet borettslag, frivillige medarbeidere i Tusenhjemmet, lærer og elever fra Bodø videregående skole, samt Ressursgruppen i Tusenhjemmet,

Kveldens tema var Generasjons-samarbeid og Generasjonssenter

I Marianne Brynildsens innledning ble det vist til hvordan aldersgruppene er fordelt i samfunnet vårt i forhold til status og oppmerksomhet. Tusenhjemmet har strategisk plassering for kontakt med de unge. Eldre har masse kompetanse og erfaringer

som kan komme de unge til nytte. De unge har mye kompetanse på områder som de eldre har behov for. Det er svært viktig å skape arenaer hvor generasjoner kan møtes og bli kjent. Vi må etablere en kultur for generasjonssamarbeid. Vi må forstå å lære av hverandre. Sara Johannesen påpekte etter innledningen at å leve godt handler mye om menneskelige relasjoner, menneskelig kontakt og mindre om penger og karrierer.

I hovedsak dreide samtalen i gruppene seg om at et generasjonssenter er en virksomhet som har fokus på generasjonssamarbeid. Tusenhjemmet har som

en av sine hovedmålsettinger å få til generasjonssamarbeid. Unge uttrykker at de mangler voksenkontakt. For å få til møter mellom unge og eldre i Tusenhjemmet, må de unge kjenne «eierskap» til huset.

Så et frø. Det ligger en stor samfunnsgevinst i å få til et nært samarbeid mellom generasjonene.

Som et moderne samfunn utvikler vi oss i retning av mer segregasjon, mer ensomhet og mer fremmedhet. Hva kan vi som medlemmer av samfunnet gjøre? En av gruppene snakket om å «så et frø» sammen, unge og eldre og lage en læreplanmål

Tre generasjoners treff i all vennskapelighet.

i ungdomsskolen om generasjonssamarbeid. Lage fag av det! Ha mer fokus på åndsfriske eldre til inspirasjon for unge. Mange unge tror at eldre er syke og skrøpelige alle sammen! Det er jo ikke slik det er. Eldre kan i samvær med unge være med å definere trygghet.

Gruppene hadde litt ulik vinkling på tema, men for det meste gikk samtalen på konkrete forslag til samarbeid, for eksem-

pel leksehjelp, musikkquiz, I-pad kurs, boksing med balansetrening, felles middag, bakekurs, dansekurs, byvandring og historie, sopptur, fortellergrupper, mobil- og datahjelp.

De unge som var representert i gruppene ga uttrykk for at de alle ønsket et tettere samarbeid med eldre-generasjonen og Tusenhjemmet. Konklusjonen er at dette ble tidenes beste dialogkafé.

Engasjerte ungdommer.

Politikk og folk--- ---det (u)muliges kunst?

Tekst: Agnete Tjørandsen - Foto: Gunnar Børstad

Da redaktøren av dette blad planla denne utgaven hadde han på lista en enquete «Fempå-gaten» med spørsmålet «Hva betyr politikk for deg?» Med stor optimisme gikk han på gaten for å få sine svar. - men ble sørgelig skuffet. Folk - menn og kvinner - vegret seg for å svare med forskjellige begrunnelser. «Dette er privat». «Jeg interesserer meg ikke for politikk». «Er ikke valget over?».

Svarene er ikke overraskende. Spørsmålet går på langt mere enn ordene tilsier. For mange er politikk et spørsmål om IDENTITET. Hvem er jeg? Hva er mine verdier? Hvordan viser jeg hva jeg tror på? Hvem vil jeg gi min stemme til? Spørsmål som i høyeste grad er private og ikke egner seg til gateintervjuer. Men samtidig svar som viser at den spurte (kanskje) har tenkt over saken.

Den som ikke interesserer seg for politikk har kanskje ikke stillt seg spørsmålet om hva politikk egentlig er. Er det noe «de andre» driver med?

Noe du leser om i avisen og er enig eller uenig i? Noe som ikke angår min hverdag? Da har du ikke tenkt på at din barnehage – skole – fritid – omsorg og alle de

Agnete Tjørandsen.

andre kommunale institusjoner i utgangspunktet er resultater av politikernes avgjørelser. At du er med i den forstand at det er du som avgjør hvem som sitter på rådhuset og bestemmer og driver politikken.

De valg du tar hvert annet år – Stortingsvalg og Kommunevalg – er avgjørende for hvordan landet og kommunene styres og DU har innflytelse. Stemmeretten er hellig i alle demokratier og den har vært kjempet for i alle land opp igjennom tidene. I år 2013 er det utrolig å tenke på at det i begynnelsen av 1800-tallet kun var embedsmenn, byborgere og bønder som kunne stemme. Vel og merke hvis de var menn. Den andre delen av befolkningen - de uten hus og midler og kvinnene måtte pent la seg styre. Akkurat i år er det 100 år siden kvinner fikk stemmerett og idag har vi en kvinnelig statsminister.

Politikk er folk – Det ER mulig - Det er DIN hverdag det handler om.

Hva vil politikerne med Tusenhjemmet?

Tekst: Tove Johanna Fagertun for resursgruppen

Vi vet i alle fall at de vil at vi på sikt skal bli selvfinansiert. Vi vet at det er foreslått fortløpende nedskjæringer av driftstilskuddet. Konsekvensene blir at den driftsformen og målsettingen vi har i dag må endres. Vi vil advare mot å utvikle Tusenhjemmet til en utleievirksomhet.

Innbyggerne derimot vet hva de vil med Tusenhjemmet! Tusenhjemmet skal være en liten kulturinstitusjon, en arena for kulturformidling og mangfold. En virksomhet som gjennom sitt kultur- og aktivitetstilbud ivaretar

først og fremst eldre menneskers mentale, åndelige og fysiske helse. Tusenhjemmet skal legge til rette for at pensjonister skal bruke sin kompetanse og sine ressurser til fortsatt engasjement og medlemskap i samfunnet! Tusenhjemmet

skal jobbe for å få til generasjons-samarbeid.

Tusenhjemmet har i utgangspunktet en liten økonomi, men med fortsatt nedskjæringer vil vi ikke kunne fortsette å videreføre den tenkningen som virksomheten er tuftet på.

D N B Bank fra
A til Å

Aktiv Hverdag inviterer både nye og gamle deltagere med på enkel trim og sosialt samvær på Tusenhjemmet.

Seniordans

Onsdag kl 12.00 – 13.30
Trimrommet, kr. 50,-

Stoltrim for eldre

Torsdag kl. 11.00 – 11.30
Trening for hele kroppen, kr. 30,-

Bodø Sanitetsforeninger har vært med å finansiert Tusenhjemposten.